PRIRUČNIK ZA OSIGURANJE KVALITETNE OBUKE U OMLADINSKOM RADU

Set pokazatelja kvalitetnog pružanja programa obuke u omladinskom radu

Funded by
the European Union

©2023 Österreichische Kinder- und Jugendvertretung (ÖJV)
auf ZAQ-Geschäftsstelle
Liechtensteinstraße 57/2 | 1090 Wien
+43 1 214 44 99 21
info@aufzaq.at
ZVR-Zahl: 902252246
www.aufzaq.at

Ova brošura je uvod u okvire standarda kvaliteta u Erasmus+ projektu *Blockchained Youth Work*. U nastavku je prikazano kako je okvir razvijen, njegova struktura, te način na koji se može primeniti u praksi tokom trajanja projekta i šire. Osim toga, uključuje i alat za samoprocenu pružaocima programa obuka u omladinskom radu.

SADRŽAJ

KAKO JE RAZVIJEN OVAJ PRIRUČNIK ZA OSIGURANJE KVALITETA.....5
STRUKTURA PRIRUČNIKA.....6
KAKO SE PRIMENJUJE OVAJ PRIRUČNIK.....7
PARAMETRI KVALITETA.....8
Obrazovno-didaktički koncept i program obuke.....9
Program obuke usmeren na polaznika i praktična primenjivost...14
Opšti uslovi.....19
Sertifikati i diplome o stečenom obrazovanju.....24

KAKO JE RAZVIJEN OVAJ PRIRUČNIK ZA OSIGURANJE KVALITETA

Razvoj ovog priručnika započeo je opsežnim istraživačkim radom. Prikupili smo podatke iz brojnih omladinskih organizacija, analizirali različite programe obuka i postojeće standarde kvaliteta. Razgovarali smo sa različitim stručnjacima kako bismo stekli bolji uvid u omladinski rad i srodne oblasti, poput socijalnog rada, obrazovanja i tržišta rada.

Na osnovu opisanih obrazovnih praksi, analize potreba i doprinosa stručnjaka i praktičara, razvili smo standarde kvaliteta neophodne za kvalifikaciju i razvoj obuka u oblasti omladinskog rada. Ovi standardi obuhvataju i zahteve narednih radnih paketa u okviru projekta, uključujući i pilot-fazu Blockchain projekta.

STRUKTURA PRIRUČNIKA

Okvir kvaliteta podeljen je na četiri oblasti. Ove oblasti pružaju pregled celokupnog programa obuke, njenih didaktičkih ciljeva, praktične primenjivosti, te procenu u kojoj meri obuka ispunjava potrebe ciljne grupe. Takođe obuhvataju opšte uslove i organizaciju obuke, kao i proces izdavanja sertifikata i diploma o stečenom obrazovanju. Svaka od oblasti sadrži nekoliko parametara kvaliteta koji postavljaju standarde za sprovođenje obuka u omladinskom radu. Na osnovu sprovedenog istraživanja i intervjua sa stručnjacima, ovi parametri se smatraju najvišim standardom kvaliteta koji je trenutno primenljiv u ovoj oblasti.

Tokom test radionice održane 2024. godine, omladinski radnici identifikovali su pet osnovnih standarda koji predstavljaju minimum potreban za kvalitetnu obuku u omladinskom radu. To su standardi 1, 4, 7, 9 i 19 i označeni su simbolom atoma.

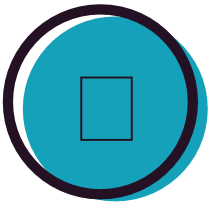

KAKO SE PRIMENJUJE OVAJ PRIRUČNIK

Osim što predstavlja standard za obuke, okvir kvaliteta može se koristiti kao resurs za razvoj novih i unapređenje postojećih obrazovnih programa. Njegov sadržaj može se primeniti prilikom izrade opisa i oglasa za radna mesta, kao i kao alat za samoprocenu.

Institucije koje rade sa mladima i planiraju zapošljavanje novog radnika mogu koristiti Priručnik za osiguranje kvaliteta za izradu kvalifikacionog profila koji odgovara njihovim potrebama. Omladinski radnici mogu ga koristiti za procenu kvaliteta obuka, kao i za samoprocenu stručnog usavršavanja i planiranje daljeg razvoja.

Priručnik za osiguranje kvaliteta može poslužiti i kao alat u komunikaciji sa donatorima i drugim zainteresovanim stranama kako bi se objasnile aktivnosti i obuke u području omladinskog rada, odnosno kako bi visoki standardi kvaliteta postali vidljivi.

Ovi parametri primenjuju se i na formalne i neformalne obuke. Kvalitet programa obuke ne zavisi isključivo od ispunjavanja svakog pojedinačnog standarda. Obrazovni kontekst u omladinskom radu karakteriše visok stepen raznolikosti, te bi i parametri kvaliteta trebalo da održavaju tu raznolikost. Procena kvaliteta obuka u omladinskom radu treba da se zasniva kombinaciji različitih karakteristika, pri čemu neispunjenost pojedinih ne znači nužno da je kvalitet obuke nizak.

PARAMETRI KVALITETA

- Obrazovno-didaktički koncept i program obuke
- Program obuke usmeren na polaznika i praktična primenjivost
- Opšti uslovi
- Sertifikati i diplome o stečenom obrazovanju

OBRAZOVNO-DIDAKTIČKI KONCEPT I PROGRAM OBUKE

1 - PROGRAM OBUKE

Ovaj standard uključuje opšte ciljeve i obrazovno didaktičke elemente programa. Drugim rečima: Kolika je verovatnoća da polaznici uključeni u taj specifičan scenario učenja postignu očekivane ciljeve.

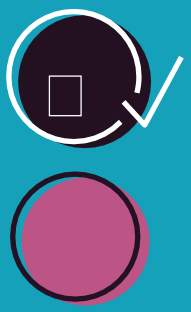

Obuka ima jasan vaspitno-obrazovni cilj i odgovarajući pedagoško-didaktički koncept. Uslovi upisa, trajanje obuke, nivoi učenja i ishodi učenja rezultiraju dobro uravnoteženom ukupnom slikom.

2 -

2 - TRAJANJE OBUKE

Ovaj standard postavlja minimalni vremenski okvir za realizaciju programa obuke obuhvaćenih Priručnikom za osiguranje kvaliteta. Razlog za to je pretpostavka da kraće obuke verovatno neće ispunjavati zahteve većine preostalih standarda.

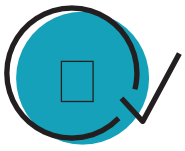

Prosečno trajanje učenja / radno opterećenje usklađeno je sa uslovima upisa, prethodno stečenim obrazovanjem, obrazovnim ciljevima i ishodima učenja. Minimalno trajanje obuke tokom ovog projekta mora biti ekvivalentno 2 ESPB boda.

3 - UPRAVLJANJE VREMENOM

Ispunjavanje zahteva ovog standarda ukazuje na to da je upravljanje vremenom obuke prilagođeno potrebama polaznika, a ne potrebama organizatora. Na taj način polaznicima se pruža mogućnost postizanja obrazovnih ciljeva unutar sopstvenih vremenskih okvira.

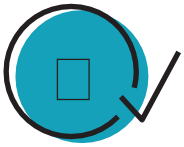

Raspoloživo vreme strukturirano je primereno i u skladu s didaktičkim modelom i obrazovno-vaspitnim konceptom. Polaznicima je obezbeđeno dovoljno vremena za usvajanje sadržaja obuke i njegovu primenu u praksi. U obzir se uzimaju i pauze tokom obuke, kao i potrebe učesnika koji pohađaju obuku vanredno.

4 - ISHODI UČENJA

Ovaj standard omogućava polaznicima jasan i trenutni uvid u znanja i veštine za koje se očekuje da ih usvoje tokom programa obuke. Ishodi učenja takođe pružaju transparentan prikaz trećim stranama (poput donatora) o znanjima i veštinama koje su polaznici stekli. Broj definisanih ishoda učenja usklađen je sa zahtevima Evropskog okvira kvalifikacija.

Ishodi učenja predstavljaju ono što polaznici znaju, razumeju i za šta su osposobljeni do kraja obuke. Formulisani su tako da budu specifični, merljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski ograničeni (SMART).

5 - RAZNOLIKOST METODA

Ovaj standard služi za proveru inovativnosti scenarija obuke i sposobnosti organizatora i trenera za primenu različitih vrsta učenja.

Tokom obuke koriste se različite pedagoško-didaktičke metode. Metode poučavanja su progresivne i inovativne kako bi se zadovoljile individualne potrebe različitih polaznika.

6 - POSTUPAK OCENJIVANJA

Pružanje mogućnosti polaznicima da pokažu kako su ostvarili ishode učenja, putem samoprocene i testiranja od strane drugih, doprinosi izgradnji pozitivne reputacije programa obuke. Metode samoprocene mogu biti različite i obuhvataju grupne diskusije, planiranje aktivnosti i prezentacije.

Procena ostvarenosti ishoda učenja sprovodi se kroz transparentan sistem koji uključuje kombinaciju samoprocene (kroz refleksiju, vođenje dnevnika učenja itd.) i evaluacije od strane trenera (kroz posmatranje, testove itd.).

7 - KVALITET SADRŽAJA

Ovim standardom pružalac programa obuke obavezuje se da obezbedi kvalitet sadržaja obuke, što obuhvata materijale, aktivnosti i osnovne informacije. Prema ovom standardu, sadržaj obuke mora biti u skladu sa savremenim pedagoškim standardima i mora imati dokazanu primenjivost u praksi.

Sadržaj, teme i materijali za obuku usklađeni su s aktuelnim profesionalnim standardima i razvojem programa tokom obuke. Organizatori programa obuke uspostavili su sistem evaluacije koji osigurava da sadržaj obuke ostane ažuran.

PROGRAM OBUKE USMEREN NA POLAZNIKA I PRAKTIČNA PRIMENJIVOST

8 - SAMOSTALNO UČENJE

Savremeno kreiranje kurseva za obuku treba, u određenoj meri, da ponudi mogućnost preuzimanja odgovornosti za sopstveno obrazovanje i sticanje znanja i veština izvan tradicionalnog okruženja učionice. Kreiranjem kurseva za obuku trebalo bi osnažiti pojedince da istražuju različite resurse, dublje se posvete određenim oblastima ili nadoknade praznine u znanju.

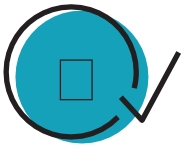

Obuka uključuje faze samostalnog učenja. (Onlajn) mesto za čuvanje materijala za obuku polaznicima pruža mogućnost pristupa raznim nastavnim sadržajima i pronalaženje sopstvenog načina i tempa učenja.

9 - PRIMENA U PRAKSI

Ovaj standard omogućava primenu stečenih znanja i veština u realnim situacijama. Takođe podstiče jednostavnu primenu naučenih lekcija tokom obuke u svakodnevnim aktivnostima, kao i razvoj praktičnih i efikasnih veština.

Kao deo didaktičkog dizajna, obuka je osmišljena tako da obezbedi dovoljno vremena za praktičnu primenu novostečenog znanjai predstavljenih metoda. U okviru obuke, primenu u praksi procenjuju učesnici, odnosno omladinski radnici. Na ovaj način se indirektno dobijaju i povratne informacije od organizacija u čiji su rad uključeni.

10 - USMERENOST NA POLAZNIKE

Programi obuke usmereni na polaznike fokusiraju se na njihove individualne potrebe i preferencije, prilagođavajući sadržaj i metode rada kako bi se učesnici aktivno uključili u proces učenja. Edukatori treba da stvore podržavajuće i interaktivno okruženje, koje osnažuje polaznike da podele svoja individualna iskustva.

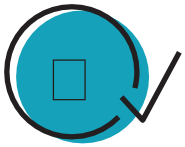

Tokom kreiranja obuka uzimaju se u obzir potrebe individualnog procesa učenja. Na taj način se omogućava prilagođavanje sadržaja i aktivnosti individualnim stilovima i preferencijama učenja. Bez obzira na različito obrazovanje i radno iskustvo, učesnici imaju mogućnost da se bave različitim temama i sadržajima obuke. Iskustvo učesnika u oblasti omladinskog rada nadopunjuje sadržaj koji obuka nudi.

11 - PRILAGOĐENOST CILJNOJ GRUPI

Omladinski radnici mogu biti zahtevna ciljna grupa. Njihovo znanje o participaciji, volontiranju i pedagogiji postavlja i organizatora obuke i predavače pred izazovan zadatak: ponuditi zanimljiv didaktički pristup uz integrisanje praktične primene, kako za profesionalne omladinske radnike, tako i za one koji su volonterski angažovani.

Obuka je prilagođena potrebama profesionalaca zaposlenih na puno radno vreme i omladinskih radnika koji volontiraju, uzimajući u obzir njihove jedinstvene izazove i ciljeve. Poseban naglasak stavljen je na uključivanje sadržaja i metoda koje su ključne za oblast omladinskog rada, kao i na kreiranje okruženja za učenje koje nudi interaktivne i participativne aktivnosti.

12 - TRANSPARENTNOST

Transparentnost u obukama u omladinskom radu uključuje otvoreno deljenje informacija o ciljevima programa, metodologijama i ishodima učenja. Na taj način učesnici dobijaju jasan uvid u ceo proces učenja, što im omogućava da donose informisane odluke o svom obrazovnom putu.

Komunikacija je transparentna i zasnovana na ravnopravnosti. Ovo se odnosi na postupke prijavljivanja, komunikaciju između trenera i učesnika, postupak ocenjivanja, žalbe i prigovore, kao i izdavanje sertifikata ili diplome.

13 - RAZUMLJIVOST I PRISTUPAČNOST

Ovaj standard osigurava da obrazovni sadržaj bude lako razumljiv i pristupačan različitim učesnicima. To uključuje uspostavljanje jasne komunikacije i uklanjanje prepreka za pristup obuci i materijalima.

Dokumenti relevantni za obuku (veb-sajt, registracioni formulari, materijali za obuku, platforma za učenje i drugi resursi) dostupni su učesnicima bez naknade.

Pripremljeni su na jeziku koji učesnici mogu lako razumeti i ispunjavaju zahteve za pristupačnost (npr. WCAG standarde).

14 - KONTINUITET SA TRŽIŠTEM RADA

Ovaj standard osigurava usklađenost kurikuluma sa stvarnim potrebama omladinskog rada, sa ciljem unapređenja zapošljivosti učesnika i olakšavanja njihovog neometanog uključivanja u postojeće timove. Organizatori obuke podstiču se na prevazilaženje jaza između obrazovanja i prakse pružanjem relevantnih, savremenih veština koje omogućavaju lak prelaz iz okruženja za učenje u profesionalne uloge.

Sadržaj obuke i izdate diplome/sertifikati omogućavaju nastavak obrazovanja i prilagođeni su zahtevima omladinskog rada, tržišta rada i potrebama različitih poslodavaca.

OPŠTI USLOVI

15 - USLOVI ZA UPIS

Uslovi za upis na obuku služe kao kriterijumi za procenu prihvatljivosti kandidata za određeni program. Ti kriterijumi mogu uključivati akademske kvalifikacije, radno iskustvo, rezultate standardizovanih testova ili druge specifične preduslove. Oni uključuju proces evaluacije, čime se obezbeđuje da učesnici poseduju osnovna znanja i veštine potrebne za uspešno pohađanje obuke.

Uslovi za upis osmišljeni su tako da polaznicima omoguće da prate sadržaj obuke i postignu ishode učenja u predviđenom vremenskom okviru. Proces selekcije je dobro definisan i jasno objašnjen.

16 - VREDNOVANJE I OSIGURANJE KVALITETA

Ovaj standard osigurava primenu metoda procene i kontinuiranih mehanizama povratnih informacija za praćenje realizacije sadržaja, merenje postignuća učesnika i vršenje potrebnih prilagođavanja, sa ciljem očuvanja i unapređenja standarda obrazovanja.

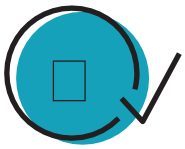

Pružalac obuke nudi utvrđeni sistem osiguranja kvaliteta obuka koji se primenjuje od strane pružaoca ili trećih strana. Postupak vrednovanja sprovodi se na nivou trenera, učesnika i samog pružaoca obuke, dakle usklađen je sa ciljevima obuke.

17 - PREGLED SADRŽAJA

Ovaj standard podrazumeva uspostavljenu proceduru tokom trajanja obuke kojom se kontinuirano procenjuje relevantnost nastavnog materijala i celokupna osmišljenost sadržaja obuke.

Materijali za obuku usklađeni su sa profesionalnim standardima omladinskog rada i aktuelnim dešavanjima u toj oblasti. Konceptom vrednovanja osigurava se redovno analiziranje i ažuriranje sadržaja obuke.

18 - ORGANIZACIJA OBUKE

Ovaj standard uključuje izradu scenarija učenja na logičan i pedagoški ispravan način kako bi se omogućilo optimalno učenje. Obuhvata planiranje predavanja, aktivnosti, procena i resursa, kao i celokupno upravljanje projektom i finansijama.

Administrativna organizacija obuke prilagođena je sadržaju, obrazovnim ciljevima, pedagoško-didaktičkom konceptu i ishodima učenja. Obračun troškova je jasan, a naknade za učestvovanje u skladu sa onima koje su uobičajene u tom području.

19 - STRUČNOST TRENERA

Ovaj standard koristi se za proveru funkcionalnosti sistema pružaoca obuke kako bi se osigurala odgovarajuća stručnost trenera u određenoj oblasti, efikasnost njegovih komunikacijskih veština i potpuno razumevanje pedagoških metoda. Treneri koji poseduju odgovarajuću stručnost podstiču i angažuju učesnike, čime značajno doprinose ukupnom uspehu i uticaju obrazovnog programa.

Treneri poseduju stručne kvalifikacije i odgovarajuće iskustvo. Upoznati su sa pedagoško-didaktičkim konceptom i osposobljeni za postupak ocenjivanja.

20 - ANTIDISKRIMINACIJA

Pružaoci obuke u omladinskom radu treba da podstiču inkluzivna i nepristrasna okruženja za učenje. Obuka treba da podstiče raznolikost, uključujući primenu antidiskriminatornih mera.

Komunikacija, materijali za obuku, aktivnosti, postupak upisa i procene ne sadrže elemente diskriminacije i slede načela inkluzije. Obuka i uključene osobe posvećene su rodno osetljivoj i nenasilnoj komunikaciji.

21 - ZELENI KURIKULUM I ODRŽIVOST

Ovaj standard podstiče pružaoce obuka da integrišu mere ekološke održivosti u organizaciju obrazovnog procesa. To, između ostalog, uključuje smanjenje potrošnje papira, korišćenje digitalnih resursa, kao i ograničavanje potrošnje energije i potreba za putovanje.

Obuka je osmišljena tako da štedi resurse, koristi ih na održiv način i uključuje ekološke i društveno odgovorne prakse. Događaji i obuke uživo temelje se na standardima koji se odnose na zelene događaje (npr. putni aranžmani, ponovna upotreba materijala za učenje, hrana itd.). Tamo gde je primenjivo, koriste se digitalna okruženja za učenje kako bi se izbegli troškovi putovanja.

SERTIFIKATI I DIPLOME O STEČENOM OBRAZOVANJU

22 - OPIS KOMPETENCIJA

Ovaj standard bavi se jasnim definisanjem znanja, veština i stavova koje se očekuje da učesnici steknu tokom obuke. Detaljni opisi kompetencija poboljšavaju efikasnost programa obuke olakšavajući razumevanje i ocenjivanje polaznika, a firmama i organizacijama van sektora omladinskog rada pružaju jasniji uvid u ono što mogu očekivati od polaznika koji su završili obuku.

Sertifikat detaljno opisuje veštine, znanja i stavove stečene tokom programa obuke. Formulacije su prilagođene tako da budu razumljive i osobama koje nisu direktno uključene u oblast omladinskog rada.

23 - VREME PROVEDENO NA OBUCI

Pružaoci obuke treba da oblikuju sertifikate tako da jasno pokazuju koliko su vremena polaznici proveli na obuci, uz navođenje vremena provedenog na pojedinim temama. U skladu sa zahtevima praktične relevantnosti, sertifikati takođe moraju sadržavati informacije o trajanju praktične primene stečenih znanja i veština.

Sertifikat prikazuje celokupno vreme obuke, kao i vreme provedeno u praktičnoj primeni ili samostalnom učenju.

24 - POSTUPAK OCENJIVANJA

Postupci ocenjivanja treba da budu osmišljeni tako da omogućavaju procenu razumevanja, primene i usvajanja sadržaja od strane učesnika. Jasno definisano ocenjivanje u sertifikatima takođe će doprineti boljem razumevanju i ugledu programa obuke od strane drugih pružalaca obuke i poslodavaca.

Sertifikat opisuje principe procesa ocenjivanja koji omogućavaju ispunjavanje predviđenih ishoda učenja. U njemu su navedene korišćene metode i način sprovođenja ocenjivanja, kao i konačni rezultati, obim, ključni sadržaji i/ili naslovi završnih radova, projekata i testova.

25 - TRAJNOST I ODRŽIVOST

Gubitak dokaza o završenoj obuci može imati ozbiljne posledice po dalji profesionalni razvoj učesnika. Ovaj standard podstiče pružaoce obuke da trajno vode evidenciju o ključnim elementima programa i povežu ih sa konkretnim učesnicima, kako bi po potrebi mogli da pruže verodostojan dokaz o učešću drugim zainteresovanim stranama.

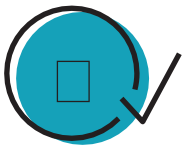

Sadržaj sertifikata (naziv učesnika obuke, trajanje obuke, ishodi učenja, godina itd.) čuva se trajno i sigurno, uz redovno pravljenje rezervnih kopija.

26 - DOSTUPNOST

Ovaj standard osigurava trajni pristup ključnim elementima sertifikata trećim stranama i polaznicima, te omogućava izdavanje u formatu koji je dostupan drugim pružaocima obuke, akademskoj zajednici i poslodavcima u bilo kojem trenutku.

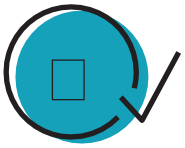

Sertifikati su trajno dostupni. Dostupni su u ažurnom informacionom sistemu. U slučaju promene sistema, sertifikati i dalje ostaju dostupni.

27 - CELOVITOST

Ovaj standard doprinosi povećanju poverenja i ugleda izdatih sertifikata sa tehničkog aspekta. Da bi se onemogućile bilo kakve izmene izdatih sertifikata, koriste se različite metode, poput digitalnih sertifikata i blokčejn tehnologije.

Prisustvo učesnika tokom cele obuke je evidentirano i zaštićeno od falsifikovanja – od prijema do završetka obuke. Ovo se posebno odnosi na ključne elemente sertifikata, kao što su ime učesnika i postignuti ishodi učenja.

28 - POVERENJE I PRIZNAVANJE

Ovi standardi osiguravaju da pružaoci obuke razviju mere za izgradnju poverenja i prepoznavanja u svojoj oblasti, kao dopunu preduzetim tehničkim merama. To uključuje umrežavanje ili oslanjanje na eksternu kontrolu kvaliteta.

Posebne mere i procedure definisane su i sprovedene kako bi se povećalo priznavanje kvalifikacija u oblasti omladinskog rada i šire. One mogu uključivati eksterne procedure sertifikacije, saradnju sa drugim obrazovnim institucijama ili saradnju sa omladinskim organizacijama, organizacijama za mlade i/ili poslodavcima.

BLOCKCHAINED YOUTH WORK